

*Навчально-методичні
матеріали*

Петровська Ірина Ігорівна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ

*методичні вказівки для підготовки до практичних занять студентів
магістратури денної форми навчання*

Івано-Франківськ, 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

навчально науковий юридичний інститут

кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

Петровська Ірина Ігорівна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ

*методичні вказівки для підготовки до практичних занять студентів
магістратури денної форми навчання*

Івано Франківськ, 2018

УДК 340.12
ББК 67.302
П 30

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол ___ від ___ грудня 2017 року)

Рецензенти:

доктор юридичних наук, доктор історичних наук,
професор, голова Тисменицької міської ради,

Сворак Степан Дмитрович

завідувач кафедри конституційного, міжнародного та
адміністративного права навчально наукового
юридичного інституту, кандидат юридичних наук, доцент
Розвадовський Володимир Іванович

П 30 Петровська І.І. Правові засади публічного контролю: *методичні вказівки для підготовки до практичних занять студентів магістратури денної форми навчання* [текст]. Івано Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. 22 с.

Вказівки розроблено на основі навчального плану та призначені для підготовки до семінарських (практичних) занять з курсу «Правові засади публічного контролю», підготовки до здачі змістових модулів та екзамену.

В посібнику викладені методичні рекомендації для підготовки кожної з тем курсу, література та нормативно правові акти, завдання до семінарських занять, контрольні питання. До кожної теми поданий перелік літератури, до якого включена монографічна література та інші наукові джерела та нормативно правові акти по темі, що забезпечують поглиблений аналіз відповідних питань.

Посібник призначений для студентів магістрів, аспірантів, викладачів.

© Петровська І.І., 2018

© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника, 2018

ВСТУП

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Правові засади публічного контролю» передбачено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів напряму підготовки «Право», спеціальності «Право».

Публічний контроль має важливе значення для забезпечення належного управління. Він виступає одним з ефективних механізмів активної участі громадськості у формуванні та розвитку правової держави. Завдяки публічному контролю за діяльністю органів державної влади оптимізується вплив громадськості на соціально політичні та економічні процеси, прискорюються формування громадянського суспільства й утвердження принципів правової держави. Одним із елементів правової держави, основні засади побудови якої закладені в Конституції України, виступає державний контроль, складовою частиною якого є фінансовий контроль. Якісні перетворення, які відбуваються в Україні, потребують значних фінансових ресурсів, що забезпечать повне і своєчасне виконання завдань і функцій держави. Повнота та своєчасність надходження коштів до державних фондів, дотримання діючого законодавства під час їх розподілу та використання залежать від організації і здійснення фінансового контролю як виду публічного.

Предметом вивчення курсу «Правові засади публічного контролю» є правові норми, які охоплюють різноманітні види публічного контролю, їх правове регулювання та процедуру здійснення.

Сучасна публічна діяльність регулюється великою кількістю нормативно правових актів, які відображають політичні, правові та економічні процеси, що супроводжують становлення правової держави з ринковою економікою, а також адаптацію національного законодавства до міжнародних норм та стандартів.

Дисципліна «Правові засади публічного контролю» має надзвичайно велике значення для підготовки фахівців з юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи, без яких неможливе повноцінне засвоєння багатьох знань в публічній сфері. Вона тісно пов'язана з адміністративним правом, конституційним правом, фінансовим правом, інформаційним правом, податковим та бюджетним законодавством.

Метою навчальної дисципліни є здобуття знань, умінь щодо правового регулювання публічного контролю, навичок практичної діяльності в сфері публічної контрольної діяльності. Виклад навчальної дисципліни «Правові засади публічного контролю» також дасть можливість студентам ознайомитись з основними напрямками публічно правової політики держави та забезпечить формування «правової обізнаності» у контрольній діяльності при здійсненні публічної служби.

Дисципліна «Правові засади публічного контролю» має велике значення для підготовки фахівців з юридичних спеціальностей, оскільки

надає необхідні правові знання, без яких неможливе повноцінне засвоєння знань та набуття навичок практичної діяльності, в тому числі й тих, що мають пріоритетне значення у підготовці фахівців в галузі права. Зокрема, це знання у сфері державного контролю, муніципального контролю, фінансового контролю (його підвидів: валютного, бюджетного, банківського, податкового), державного інспектування та аудиту. Тому дуже важливо допомогти студентам правникам систематизувати основні загальнотеоретичні правові знання та положення нормативно правових актів.

Основними завданнями викладу даної навчальної дисципліни:

оволодіння навичками та вміннями аналізувати публічне законодавство; ознайомлення з контрольним провадженням;

розвиток здатності кваліфіковано застосовувати нормативно правові акти в різних сферах юридичної діяльності, вміння реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;

оволодіння вміннями шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних ресурсів;

розвиток навичок сумлінного виконання професійних обов'язків, діяти відповідно до етичних мотивів;

здатність студентів забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків;

здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, діяти відповідно до етичних мотивів;

здатність виявляти, давати оцінку й сприяти припиненню протиправної поведінки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

поняття, мету, завдання, правового регулювання та процесу здійснення контрольної діяльності в публічному управлінні;

складових елементів механізму публічного контролю;

видів та методів публічного контролю;

юридичних засобів захисту і забезпечення прав та інтересів суб'єктів при вирішенні конфліктів в процесі контрольної діяльності;

стадій та принципів контрольного провадження;

вміти :

правильно визначати предмет та об'єкт, завдання кожного виду публічного контролю;

порівнювати і аналізувати норми публічного законодавства;

тлумачити і застосовувати чинне законодавство;

узгаальнювати правову практику та робити відповідні висновки;

давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з публічною діяльністю.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ

Для підготовки до заняття студенти повинні мають звернути увагу на навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу, яка наведена вкінці даного видання. Для засвоєння знань, вмінь та навичок публічної контрольної діяльності варто ефективно організувати самостійну роботу, адже багато навчального матеріалу виносить на самостійне вивчення. Кожна тема має свої специфічні поняття, які потрібно знати. Оскільки дана тема семінарського заняття є вступною без засвоєння її категорій неможливим буде подальше вивчення навчального курсу.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика контролю. Відмежування контролю в приватній сфері та у публічній (приватного та публічного контролю).
2. Місце публічного контролю у відносинах публічної служби. Контроль та нагляд в публічному управлінні.
3. Принципи публічного контролю.
4. Методи публічного контролю: загальна характеристика.
5. Правове регулювання публічної контрольної діяльності.
6. Структура правовідносин щодо здійснення публічного контролю.
7. Основні види публічного контролю:
  - 7.1. Державний контроль;
  - 7.2. Муніципальний контроль;
  - 7.3. Громадський контроль;
  - 7.4. Контроль в сфері господарської діяльності;
  - 7.5. Контроль міжнародних організацій.
8. Інші види публічного контролю (зокрема: контроль в процесі реєстрації та ведення реєстрів, кадастрів, антимонопольний контроль тощо).

Контрольні питання:

1. Що таке контроль?
2. Які основні ознаки публічного контролю?
3. На які види поділяють публічний контроль?
4. Яке завдання контрольної діяльності держави?
5. Які суб'єкти відносяться до системи публічного управління?
6. Яка структура правовідносин публічного контролю?
7. Назвіть принципи публічного контролю.
8. За допомогою яких методів здійснюється публічний контроль?

Термінологічні завдання:

Контроль, правовий контроль (контрольна діяльність у правовій сфері), публічний контроль, публічне право, публічна служба, приватний контроль, державний контроль, муніципальний контроль, громадський контроль, самоврядний контроль, внутрішній контроль, зовнішній контроль, службовий (відомчий) контроль, податковий контроль, валютний контроль, банківський нагляд, прокурорський нагляд, контрольні правовідносини, мета публічного контролю, завдання публічного контролю, принципи контролю, методи

контролю, пробація, адміністративний нагляд, перевірка, ревізія, інспектування, облік, реєстрація.

Рекомендовані джерела:

1-76

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2 АДМІНІСТРАТИВНО ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Для підготовки до даного заняття студенти повинні опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу. Особливу увагу слід звернути на поняття контрольного провадження, яке є видом провадження у сфері управління та відповідно складовою адміністративно процесуальних відносин. Потрібно здійснити класифікацію стадій контрольного провадження. Тема семінарського заняття передбачає вивчення правового статусу учасників контрольного провадження.

Навчальний матеріал цієї теми лежить в основі подальшого вивчення курсу.

Питання для обговорення:

1. Правова регламентація контрольних процедур.
2. Поняття контрольного провадження.
3. Ознаки та особливості контрольного провадження. Характеристика механізму контрольної діяльності.
4. Учасники контрольного провадження.
5. Правовий статус контролера та інспектора.
6. Види повноважень суб'єктів контролю.
7. Загальна характеристика стадій контрольного провадження.
8. Класифікація контрольних проваджень.
9. Порівняльний аналіз контрольного та дозвільного провадження.

Контрольні питання:

1. Що таке контрольні процедури?
2. Дайте визначення контрольного провадження.
3. Назвіть 2 основні сторони в контрольному провадженні.
4. Які є види учасників контрольного провадження?
5. Якими нормативно правовими актами регулюється правовий статус контролера?
6. Назвіть стадії контрольного провадження. Які є види стадій контрольного провадження?
7. В чому відмінність контрольного провадження від інших видів проваджень в адміністративному процесі?
8. За якими критеріями класифікують контрольні провадження?
9. Які заходи відповідальності можна застосувати при виявленні порушень законодавства за результатами контролю?

Термінологічні завдання:

Адміністративний процес, адміністративна процедура, адміністративне провадження, стадія адміністративного провадження, процесуальний етап провадження, процесуальна дія, провадження у сфері управління, контрольне провадження, фінансово контрольне провадження, інспектування, ревізія, перевірка, звірка, інвентаризація, митні процедури, контрольньо-охоронне провадження, контрольньо-наглядове провадження.

Рекомендовані джерела:

1-75

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Для підготовки до заняття студенти повинні мають звернути увагу контрольну діяльність у публічній службі, яка має свої особливості залежно від виду публічної служби.

Особливу увагу доцільно звернути на види публічної служби, спеціальні нормативно правові акти, які визначають статус публічних службовців та контрольні відносини для кожного з видів публічної служби.

Питання для обговорення:

1. Контроль у системі діяльності на державних політичних посадах:
  - 1.1. Президентський контроль;
  - 1.2. Парламентський контроль.
  - 1.3. Контроль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
  - 1.4. Інші види контролю політичних посадовців.
2. Контроль в діяльності органів національної поліції та національної гвардії.
3. Суддівський контроль і професійна діяльність суддів.
4. Контроль і нагляд в діяльності прокуратури.
5. Контроль в системі місцевого самоврядування (муніципальний та самоврядний контроль).
6. Контрольна діяльність у системі дипломатичної служби.
7. Митний контроль.
8. Військовий облік як метод публічного контролю за виконанням військового обов'язку.
9. Контроль за доступом до публічної інформації.
10. Антимонопольний контроль.
11. Контрольні функції центрального органу виконавчої влади у сфері регуляторної політики та підприємництва.
12. Діяльність спеціально створених контрольних (інспекційних) органів виконавчої влади.

Контрольні питання:

1. Що таке президентський контроль? Якими методами він здійснюється?
2. Які основні ознаки митного контролю?
3. На які види поділяють публічну службу?

4. Яке завдання антимонопольного контролю?
5. Які є суб'єкти муніципального контролю?
6. Що таке публічна інформація? Які способи контролю за додержанням права на інформацію?
7. В чому відмінність інспекцій від інших центральних органів виконавчої влади?

Термінологічні завдання:

Публічна служба, політична посада, посадова особа місцевого самоврядування, народний депутат України, депутат місцевої ради, контроль за виборчим процесом, депутатський контроль, державна служба, муніципальна служба (служба в органах місцевого самоврядування), дипломатична служба, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, професійна діяльність суддів, професійна діяльність прокурорів, служба в правоохоронних органах, президентський контроль, парламентський контроль, контроль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, контрольна діяльність Конституційного Суду України, діяльність постійного представника Кабінету Міністрів України у Конституційному Суді України, контрольна діяльність Служби безпеки України, контрольна діяльність правоохоронних органів, контроль за дотриманням прав і свобод людини в Україні, уповноважений орган з питань пробації.

Рекомендовані джерела:

1-75

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4 ПУБЛІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Для підготовки до даного заняття студенти повинні опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу.

Особливу увагу слід звернути на зміст контрольної діяльності в сфері запобігання корупції, специфічні методи та документи на основі яких здійснюється цей вид контролю.

Окремо слід проаналізувати повноваження спеціально створеного органу щодо запобігання корупції, в повноваженнях якого передбачено перевірку зон корупційних ризиків. Засвоєння матеріалу даної теми не можливе без знання антикорупційного законодавства та заходів механізму запобігання корупції. За основу доцільно взяти Закон України «Про запобігання корупції».

Питання для обговорення:

1. Антикорупційна політика та антикорупційні програми. Антикорупційна програма юридичної особи.
2. Контрольна діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції. Організація діяльності Національного агентства.
3. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції (громадський антикорупційний контроль).

4. Декларація осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: порядок подання та інформація, яка зазначається.

5. Облік та оприлюднення, контроль та перевірка декларацій.

6. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування та спеціальна перевірка.

Контрольні питання:

1. Що таке корупція? Які способи запобігання корупції виділено сучасним антикорупційним законодавством?

2. Охарактеризуйте фінансовий контроль щодо запобігання корупції. Якими засобами він реалізується?

3. Що таке антикорупційна експертиза? Яке її завдання?

4. Яка процедура електронного декларування?

Термінологічні завдання:

Корупція, корупційне правопорушення, запобігання корупції, антикорупційна діяльність, фінансовий контроль у сфері запобігання корупції, спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, суб'єкти антикорупційного контролю, суб'єкти декларування, близькі особи, члени сім'ї, неправомірна вигода, потенційний конфлікт інтересів, реальний конфлікт інтересів, приватний інтерес, виборні особи, Національне агентство з питань запобігання корупції, контроль за діяльністю Національного агентства, антикорупційна політика, антикорупційна програма, заходи запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, заходи запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, правила етичної поведінки, заходи фінансового контролю щодо запобігання корупції, декларація осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, контроль декларацій, моніторинг способу життя суб'єктів декларування, державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, інші механізми запобігання корупції, антикорупційна експертиза, спеціальна перевірка щодо майбутніх посадовців, Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, вимоги щодо прозорості та доступу до інформації, механізми запобігання корупції в діяльності юридичних осіб, відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції.

Рекомендовані джерела:

1-76

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ФІНАНСОВОГО
КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Для підготовки до даного заняття студенти повинні опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу у сфері публічного фінансового контролю, який є видом публічного контролю.

Особливу увагу слід звернути на принципи фінансово контрольної діяльності, види публічного фінансового контролю, правове регулювання даної діяльності. Для кращого засвоєння матеріалу варто зробити схеми видів фінансового контролю та методів фінансового контролю (інспектування). За основу доцільно взяти Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»

Питання для обговорення:

1. Поняття публічного фінансового контролю. Мета фінансового контролю, значення контрольної діяльності в фінансовій сфері для держави та її адміністративно територіальних одиниць.
2. Зміст та основні завдання фінансового контролю.
3. Принципи фінансового контролю.
4. Порівняльний аналіз фінансового контролю, інспектування, моніторингу.
5. Класифікація фінансового контролю.
6. Методи фінансового контролю.

Контрольні питання:

1. Які функції виконує фінансовий контроль?
2. Чим відрізняється фінансовий контроль від фінансового інспектування?
3. Які види фінансового контролю за суб'єктами їх проведення Ви знаєте?
4. Що таке перевірка?
5. В чому відмінність перевірки від ревізії?
6. Яка основна ознака обстеження як методу контролю?

Термінологічні завдання:

Фінансовий контроль, публічний фінансовий контроль, державний фінансовий контроль, аудит, державний фінансовий аудит, мета фінансового контролю, метод фінансового контролю, принцип фінансового контролю, фінансово-контрольне провадження, інспектування, міжнародні стандарти фінансового контролю (аудиту), перевірка державних закупівель, головні завдання органу державного фінансового контролю, функції органу державного фінансового контролю, ревізія органу державного фінансового контролю, адміністративно-правовий статус органу державного фінансового контролю, адміністративно-правовий статус службових осіб органу державного фінансового контролю, INTOSAI.

Рекомендовані джерела:

1-76

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Для підготовки до даного заняття студенти повинні опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу у сфері публічного

фінансового контролю, визначають правовий статус суб'єктів фінансового контролю.

При характеристиці контрольних повноважень суб'єктів варто звернути увагу мету та організаційно правову форму їх діяльності, місце в системі органів влади, керівних осіб.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика правового статусу суб'єктів фінансового контролю.
2. Класифікація суб'єктів публічного фінансового контролю.
3. Державні контролюючі органи загальної компетенції.
4. Види контролюючих органів спеціальної компетенції.
5. Контрольні повноваження Рахункової палати.
6. Контрольні повноваження Міністерства фінансів України.
7. Контрольні функції Державної казначейської служби України.

Контрольні питання:

1. Назвіть суб'єктів контролю ринків фінансових послуг.
2. Які форми громадського контролю Ви знаєте?
3. Які ознаки контролю Держказначейства?

Термінологічні завдання:

Адміністративно-правовий статус суб'єкта контролю в Україні, правовий статус контролюючого органу, адміністративно-правовий статус службових осіб органу державного фінансового контролю, інспектор, аудитор, ревізор, контролер, реєстратор, Рахункова палата, Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба, Державна аудиторська служба, інспекція (як центральний орган виконавчої влади), інспекційний (аудиторський) відділ/департамент (як підрозділ органу державної влади).

Рекомендовані джерела:

1-76

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

АДМІНІСТРАТИВНО ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОГО, БАНКІВСЬКОГО, БЮДЖЕТНОГО ТА ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Студенти при підготовці до заняття повинні опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу у податкового, банківського, бюджетного та валютного контролю.

Студентам варто звернути увагу на види податкових перевірок, визначених законодавством.

Окрема група питань присвячено банківському контролю, при вивченні їх потрібно проаналізувати банківське законодавство.

Питання для обговорення:

1. Податковий контроль.
2. Поняття та види податкових перевірок.
3. Поняття та стадії податкового контрольного провадження.

4. Контрольні повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері оподаткування.
5. Банківський контроль.
6. Контрольна діяльність у бюджетній сфері.
7. Валютне регулювання: поняття, зміст, місце в системі публічного контролю.

Контрольні питання:

1. Які акти регулювання банківської діяльності приймаються Національним банком України?
2. Що таке банківський контроль?
3. Яка мета бюджетного контролю?
4. Що таке валютний контроль?

Термінологічні завдання:

Податковий контроль, митний контроль, податковий процес, податок, контролюючі органи, митний режим, види митних режимів, фінансова установа, фінансові послуги, державне регулювання ринків фінансових послуг, пруденційний нагляд, банківський контроль, бюджетний контроль (аудит), центральний банк держави, функції НБУ, контроль за виконанням місцевих бюджетів, контроль за виконанням державного бюджету, валютне регулювання, валютний контроль, «плаваючий» валютний курс, публічне регулювання у сфері криптовалют.

Рекомендовані джерела:

1-72

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8 АУДИТ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ПУБЛІЧНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

При підготовці варто опрацювати навчальні та методичні матеріали, додаткову літературу у сфері аудиту. При характеристиці аудиторської діяльності потрібно звернути увагу на особливості процедури її здійснення та суб'єктів. Особливо доцільно опрацювати питання, які стосуються державного аудиту, виокремити його особливості порівняно з аудитом.

Питання для обговорення:

1. Правове регулювання аудиторської діяльності.
2. Зовнішній та внутрішній аудит фінансових установ.
3. Стандарти аудиту в Україні. Міжнародні стандарти аудиторської діяльності.
4. Суб'єкти аудиторської діяльності. Правовий статус аудиторів та аудиторських фірм. Сертифікація та реєстр аудиторів.
5. Аудиторська палата України.
6. Порядок проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг.

Контрольні питання:

1. Що таке аудит?
2. Назвіть випадки обов'язкового проведення аудиту.

3. В чому відмінність аудиту від інспектування?
4. Яка мета діяльності Аудиторської палати України?

Термінологічні завдання:

Аудит, аудиторська діяльність, аудитор, аудиторська фірма, процедура аудиту (аудиторське провадження), міжнародні стандарти аудиту, рекомендації FATF, мета аудиту, державний фінансовий аудит, Рахункова палата, Аудиторська палата України.

Практичні завдання:

1. На державному підприємстві ХХХ в результаті проведення аудиту приватним аудитором згідно договору було виявлено порушення ведення бухгалтерського обліку. Чи повинен аудитор звернутись у відповідні державні органи для притягнення юридичної особи до відповідальності? Якщо так, то в які? Як оформляються результати аудиторської перевірки?

2. Аудиторська фірма, здійснюючи за договором перевірку державного підприємства виявила порушення правил бухгалтерського обліку та ведення касових операцій. Чи повинен аудитор, який здійснював перевірку звернутись у відповідні органи? Яку відповідальність може нести державне підприємство за відповідну протиправну діяльність?

Рекомендовані джерела:

1-7 23, 27, 76

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9 МОНІТОРИНГ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ

У даній темі студентам пропонується ознайомитись з таким різновидом публічного фінансового контролю як моніторинг. Моніторингова фінансова діяльність займає одне з провідних місць у фінансовій діяльності суб'єктів господарювання.

Доцільно вивчити терміни: фінансовий моніторинг, первинний фінансовий моніторинг, внутрішній фінансовий моніторинг, обов'язків фінансовий моніторинг, моніторингові ризики, ідентифікація, верифікація, фінансова операція, фінансування тероризму, запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом,

Питання для обговорення:

1. Моніторинг (спостереження) як метод соціологічних досліджень.
2. Поняття та зміст державного фінансового моніторингу.
3. Національна оцінка ризиків в системі фінансової моніторингової діяльності.
4. Внутрішній та обов'язковий фінансовий моніторинг.
5. Учасники моніторингових відносин: суб'єкти первинного фінансового моніторингу; правовий статус відповідального працівника суб'єкта первинного фінансового моніторингу; повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу;
6. Ідентифікація, верифікація та вивчення клієнтів.

7. Особливості діяльності спеціально визначених суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Завдання, функції та права спеціально уповноваженого органу у сфері моніторингу.

8. Порядок подання інформації з питань фінансового моніторингу.

9. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу та внутрішньому фінансовому моніторингу.

10. Взяття на облік інформації про фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу. Зупинення фінансових операцій.

11. Поняття та зміст екологічного моніторингу.

Контрольні питання:

1. Які нормативно правові акти стосуються запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та відновлення прав і законних інтересів власників?

2. Що повинен зробити суб'єкт моніторингу при виявленні фінансової операції, яка підлягає моніторингу?

Термінологічні завдання:

Моніторинг, державний фінансовий моніторинг, внутрішній фінансовий моніторинг, обов'язковий фінансовий моніторинг, екологічний моніторинг, національна оцінка ризиків, фінансова операція, ідентифікація, верифікація, суб'єкти моніторингу, об'єкти моніторингу.

Рекомендовані джерела:

1-7, 14 16, 31 42, 59, 64, 66, 76.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
2. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / [В.В. Галуцько , В.І. Курило , С.О. Короед , О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Гринь Д.С., 2015. 272 с.
3. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем) [текст]: навч. пос. / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Пругатир, М.В. Співак. К.: Центр учбової літератури, 2015. 232 с.
4. Адміністративне право: навч. пос. для здобувачів вищ. освіти. / за ред. В.М. Гаращука. Харків : Право, 2017. 174 с.
5. Петровська І.І. Фінансове право: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ.: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2017. 149 с.
6. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гаращука, В.В. Зуй. 2 ге вид., перероб. та допов. Х.: Право, 2013. 656 с.
7. Фінансове право: підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші . Х. : Екограф, 2015 500 с.
8. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2016. 440 с.
9. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підручник. / Лідія Костянтинівна Воронова К.: Прецедент, 2006. 448 с
10. Кузьменко О.В., Гуржій Т.О. Адміністративно процесуальне право України: Підручник / За ред. О.В. Кузьменко. К.: Атіка, 2008. 416 с.
11. Науково практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Азарова М.Я. К. : ЦУЛ, 2010. 480 с.
12. Науково практичний коментар Податкового кодексу України. У 2 т. Т.1 К.: Професіонал, 2011. 1900с.
13. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Підручник. / М.П. Кучерявенко. Харків: Право, 2013. 536 с
14. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. Податкове право. Навч. посіб. / О.М. Бандурка, В. Д. Понікаров, С. М. Попова К.: Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
15. Петровська І.І. Суб'єкти податкового права: окремі питання правового статусу // Теорія і практика сучасної юриспруденції: Міжнародна науково практична конференція, м. Київ, 9-10 грудня 2016 року. К. : Центр правових наукових досліджень, 2016. С. 119-120
16. Петровська І.І. До питання реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна 2020 у сфері публічного контролю» // Науково інформаційний вісник Івано Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право. Івано Франківськ: Редакційно видавничий відділ

Івано Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2016. Вип. 2 (14). С. 84 89

17. Петровська І.І. Окремі питання здійснення фінансового моніторингу в Україні / Ірина Ігорівна Петровська // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 39. Івано Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2015. С.21 32

18. Петровська І.І. Окремі питання здійснення фінансового моніторингу в Україні / І. І. Петровська // Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених: матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Гуманітарний та інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих учених», м. Одеса, 24 квітня 2015 року. У 3 частинах. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2015. Частина І. С.126 128

19. Петровська І.І. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання та протидії корупції в Україні: загальна характеристика / Ірина Ігорівна Петровська // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 34. Івано Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С. 61 71

20. Петровська І.І. Деякі підходи до визначення категорії «фінансовий контроль»/ Ірина Ігорівна Петровська // Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина [текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та аспірантів (16 травня 2014 року). Івано Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2014. С.28 31

21. Петровська І.І. Правові засади здійснення податкового контролю в Україні / Ірина Ігорівна Петровська // «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 31 січня 01 лютого 2014 р. Львів: У 2 частинах. Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2014. Частина ІІ. 136 с. С. 55 57

22. Петровская И. И. Некоторые вопросы правового статуса государственной финансовой инспекции Украины / Ирина Игоревна Петровская // *Legea si Viata: Международнй научно-практический правовой журнал. Республики Молдова. Aprilie 2014. № 4/3 (268).* С. 85 88 URL: http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2014/4_3/21.pdf

23. Петровська І.І. Окремі питання нормативно правового регулювання контрольно фінансової діяльності в Україні / І.І. Петровська // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 32. Івано Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2013. С. 58 64 URL: http://lib.pu.if.ua/files/zbirnyky/zb32_2013.pdf

24. Петровська І.І. Загальна характеристика концепції розвитку системи управління державними фінансами / І.І. Петровська // Матеріали міжнародної науково практичної конференції «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (11-12 жовтня 2013 року). Ужгород. С. 152-153
25. Петровська І.І. Окремі питання теоретико правового регулювання бюджетного контролю // Ірина Ігорівна Петровська // Матеріали міжнародної науково практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку держави і права» (18-19 жовтня 2013 року). Львів. С. 71-73
26. Петровська І.І. Окремі питання правового статусу державної фінансової інспекції України / І.І. Петровська // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей. Випуск 31. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. С. 105-113
27. Петровська І.І. Правові засади здійснення фінансового моніторингу: вітчизняні та міжнародні стандарти / І. І. Петровська // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. Том 1. 2013. С. 138-140
28. Косінов С. Контроль за публічною владою як форма юридичної діяльності / С.Косінов // Право України. 2013. №12. С.249-252
29. Коломоець Т. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративного права України: пріоритети дослідження та вдосконалення правових засад // Підприємництво, господарство і право. 2012. № 5. С. 3-6
30. Конституційні основи діяльності органів, що наділені повноваженнями по здійсненню фінансового контролю [Текст] // Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. Х. : Право, 2008. С. 536-556.
31. Гетманець О. Правові основи бюджетного контролю / О.Гетманець // Право України. 2010. №3. С. 174
32. Гетманцев Д. Держава як сторона фінансово правового зобов'язання / Д. Гетманцев // Право України. 2010. №8. С.130
33. Іванський А. Презумпція невинуватості у публічних фінансових правовідносинах / А. Іванський // Право України. 2010. №12. С.159
34. Безручченко С., Кузьменко О. Характеристика публічного інтересу у міжбюджетних правовідносинах / С.Безручченко, О.Кузьменко // Підприємництво, господарство і право. 2011. № 12. С. 145-148
35. Буздуган Я. Фінансовий контроль і правові шляхи його реалізації / Я Буздуган // Підприємництво, господарство і право. 2011. №6. С.26-29
36. Шереметьєва О. Правове регулювання та правове управління валютними ризиками: поняття й основні критерії розмежування / О. Шереметьєва // Право України. 2011. № 6. С.181-183
37. Bovaird T. Public Management and Governance / Tony Bovaird, Elke Loffer (eds). London : Taylor&Francis Group, 2003. 255 p.

38. Support for Improvement in Governance and Management (SIGMA) Papers // mode access URL: http://www.oecd-ilibrary.org/governance/sigma/papers_20786581;jsessionid=g1s3oo5ajb407.x_oecd_live_03

Нормативно правові акти

39. Конституція України // ВВР. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами); URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96%D0%B2%D1%80>

40. Податковий кодекс від 2.12.2010 р. / Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755_17

41. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456_1

42. Про Державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 . URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1801_19

43. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939_12

44. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від від 27.02.2014. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794_18

45. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 . URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889_19

46. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 1 грудня 1994 р. // ВВР. 1994. № 52. Ст. 455.

47. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2007. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121_14

48. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2013. № 1. ст.1

49. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700 VII URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700_18

50. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. // ВВР. 1996. № 47. Ст. 256.

51. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 07.10.2010. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2591_17

52. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 зі змінами URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80>

53. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // ВВР. 1999. № 20 21. Ст. 190.

54. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.2009. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679_14

55. Про національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580_19

56. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/876_18

57. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495_17

58. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від від 14.10.2014. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1702_18

59. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. // ВВР. № 29. Ст. 389.

60. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939_17

61. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682_18

62. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. // ВВР. 2001. № 23. Ст. 118.

63. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 2 3. ст.12

64. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 р. // ВВР. 1997. № 40. Ст. 260.

65. Про Рахункову палату України : Закон України від 11.07.1996. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/315/96_%D0%B2%D1%80

66. Про санкції : Закон України від 14.08.2014 № 1644 VII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1644_18

67. Про систему валютного регулювання і валютного контролю : Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15_93

68. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 зі змінами URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664_14

69. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: затверджено Указом Президента України від 13.04.2011 № 466/2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/466/2011>

70. Положення про Міністерство фінансів України: затверджено Указом Президента України від 08.04.2011 № 446/2011. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/446/2011>

71. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 1 листопада 1996 р. № 9 // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2004. № 11. С. 20.

72. Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненням громадян в органах державної влади і місцевих самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, в засобах масової інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348 // ОВУ. 1997. № 16. Ст. 86 89.

73. Про регулювання грошово-кредитного ринку : Постанова Правління Національного банку України від 21.03.2012 № 102. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0102500_12

74. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна 4. Документування результатів та оформлення матеріалів контрольних заходів, порядок їх опрацювання і використання: Затверджений наказом Голови КПУ України від 9 серпня 2002 р. № 168 // ОВУ. 2002. № 38. Ст. 1803.

75. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами : Розпорядження Кабінету міністрів України від 3 вересня 2012 р. № 633 р

76. Про Стратегію сталого розвитку «Україна 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

77. Про затвердження Критеріїв ризику легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення : Наказ Міністерства фінансів України від 08.07.2016 № 584. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z104716>

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Практичні заняття:	
1. Поняття та зміст публічного контролю	6
2. Адміністративно-правові засади здійснення контрольного провадження	7
3. Контроль в системі публічної служби	8
4. Публічний контроль щодо запобігання корупції в Україні	9
5. Основні засади здійснення публічного фінансового контролю в Україні	10
6. Суб'єкти публічного фінансового контролю	11
7. Адміністративно-правові засади податкового, банківського, бюджетного та валютного контролю в Україні	12
8. Аудит як специфічний вид публічного фінансового контролю ...	13
9. Моніторинг як специфічний вид публічного фінансового контролю	14
Рекомендовані джерела	16

Для нотаток

